

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНІКА

Факультет/інститут _____ Факультет психології _____
Кафедра _____ Філософії, соціології та релігієзнавства _____

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Історична пам'ять української нації _____

Освітня програма __ будь-яка _____

Спеціальність _____ будь-яка _____

Галузь знань _ (Пріоритетні: 03 Гуманітарні науки 05 соціальні та поведінкові
науки) _____

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2022 р.

Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історична пам'ять української нації
Освітня програма	Для всіх спеціальностей
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність / Галузь знань	
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.1. Вибіркові дисципліни. 2.1.1. Дисципліни за вибором студента
Курс / семестр	
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	90 год. (3,0 кредити) Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)

Поняття «історичної пам'яті» у трагічних українських реаліях 2022-2023 року стає точкою перехрещення всіх шляхів побудови національної та державної ідентичності, на якій тримається величезна, розгалужена і систематизована робота з трансформації колективної моралі і створення колективного поля моральності, заснованого на національних українських громадських традиціях. Наративи, ґрунтовані навколо цієї концептуальної проблематики, є закономірно визначальними в сучасному українському інформаційному та подієвому просторі. Цей український простір насичений дискурсом української ідентичності як громадянської єдності під гаслом української державності, що промовисто оприявнює феномен повстання колективної свідомості українського народу. Вагомою є і суто теоретична складова цього практичного процесу - у площині науково-освітнього дискурсу – що передбачає активацію специфічних досліджень, які умовно можна поєднати під назвою «memory studies». «Жодна галузь соціогуманітарного знання не лишається осторонь розмірковувань про історичну пам'ять як про духовний ресурс цивілізації, пантеон національної ідентичності, основу культури й моральності. А отже, історичну пам'ять можна відносити до типу прагматичного знання, у чомусь прикладного, у чомусь філософсько-світоглядного. Воно перебуває водночас у двох площинах: діахронічній (генетичній, темпоральній), яка забезпечує розгляд послідовно-лінійної зміни подій у часі, і синхронічній (структурній), яка створює можливість синхронного аналізу зв'язків, структур, геополітичних впливів» (Л.Нагорна). Це означає, що на даний момент в українській науці вироблена своєрідна «концептуальна достатність» міждисциплінарного дискурсу «memory studies».

Це дає підстави пропонувати спеціальний вибірковий навчальний курс «Історична пам'ять української нації».

Запропонований курс має на меті засвоєння студентами теоретичних знань, фактичного матеріалу, присвяченого складним процесам змін і реформ у сфері історичної освіти в сучасній Україні у світлі меморіальної парадигми.

Цілі і завдання курсу:

ознайомити студентів з виникненням та еволюцією memory studies, основними поняттями і термінами, пов'язаними з вивченням пам'яті; охарактеризувати вплив історичної політики на реформування історичної освіти; показати взаємодію між академічною наукою та навчальною літературою з історії, проаналізувати зміст навчальної літератури з історії крізь призму категорій історичної пам'яті тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: основні концепції й підходи до вивчення історичної пам'яті та історичної політики, зміст і напрями реформ історичної освіти в Україні, зміст навчальної і методичної літератури з історії у світлі категорій історичної пам'яті.

вміти: застосовувати понятійно-категоріальний апарат меморіальної парадигми для аналізу змісту навчальної літератури з історії, використовувати медіа, "місця пам'яті" в навчальному процесі.

Компетентності (мають співпадати з матрицею ОП)

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2 Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
- ЗК3 Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо, виявляти ініціативу.
- ЗК4 Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- ЗК5 Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися другою мовою.
- ЗК6 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК7 Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді.
- ЗК8 Здатність проведення досліджень в галузі свого фаху на відповідному рівні.
- ЗК9 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ЗК10 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК11 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК12 Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК13 Здатність працювати автономно. ++ + C

Спеціальні (фахові) компетентності:

Соціально-особистісна:

- Здатність і готовність до особистого розвитку, взаємодії, комунікації; роботи в команді та співробітництва, аргументування власної позиції.

Програмні результати навчання (мають співпадати з матрицею ОП)

- Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності;
- Оволодіння навичками письмової та усної професійної комунікації державною та іноземною мовами;
- Проявляти ініціативу й підприємливість в різних напрямках професійної діяльності, брати відповідальність за результати.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	<p>Тема 1. «НАУКОВИЙ І ПУБЛІЧНИЙ ДИСКУРС ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ».</p> <p>Зародження та розвиток досліджень пам'яті та виділення історичного контексту. Дослідження минулого: антропологічний підхід. Гуманітаристика як сфера аналітики memory studies. Класифікація та специфіка досліджень історичної пам'яті у Різниця між гуманітарними та соціально-поведінковими науками та вплив їх на дослідження пам'яті. Філософія як інтегруюче знання. Світоглядні аспекти проблеми пам'яті націй. Філософія, історія, політологія та правознавство як галузі досліджень історичної пам'яті. Історична пам'ять: теорії, дискурси, рефлексії. Історія та історична пам'ять: сфери перетину. Колективна пам'ять як предмет історичних досліджень. Історична і національна пам'ять: історіографічний вимір. Історична пам'ять та історіографія: архетипи взаємодії. Громадська думка й історична пам'ять у сучасній Україні.</p>	<p>ПР13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду.</p> <p>ПР14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.</p>	<p>лекція, практичне заняття, самостійна робота</p> <p>Протягом семестру згідно з програмою курсу та розкладом занять</p>
2.	Тема 2. ІСТОРИЧНА	ПР13. Уміти формувати	лекція, практичне

	<p>ПАМ'ЯТЬ ЯК ТЕОРЕТИЧНИЙ КОНСТРУКТ.</p> <p>Концепт “історична пам’ять”: варіативність дефініювання. Колективна / соціальна пам’ять і супутні їй контексти. Категоріальний апарат досліджень історичної пам’яті. Методологія досліджень історичної пам’яті. Методики у дослідженнях історичної пам’яті. Конструювання традиції української державності: історіографічні схеми та історична пам’ять. «Нація» та «українська нація» як теоретичний концепт та реальність. Українська культура як джерело та середовище історичної та національної пам’яті.</p>	<p>ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду. ПР14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.</p>	<p>заняття, самостійна робота</p> <p>Протягом семестру згідно з програмою курсу та розкладом занять</p>
3.	<p>Тема 3. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК ФУНКЦІЯ ІСТОРИЧНОЇ СВІДОМОСТІ.</p> <p>Українська історична пам’ять: особливості формування в час демократичного транзиту. Проблема національної ідентифікації в контексті політики історичної пам’яті Історична пам’ять як засіб мобілізації національної свідомості. Національна ідентичність та історична пам’ять. Історична пам’ять як</p>	<p>ПР13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду. ПР14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.</p>	<p>лекція, практичне заняття, самостійна робота</p> <p>Протягом семестру згідно з програмою курсу та розкладом занять</p>

	<p>чинник формування ідентичності. Взаємозв'язок історичної пам'яті та національної ідентичності. Роль державних інституцій. Створення і діяльність Українського інституту національної пам'яті. Коштовні практики: меморіальні закони, державні свята, меморіальні комплекси, музеї. Історична пам'ять і медіа. Державний та регіональний аспекти імплементації культури історичної та національної пам'яті у колективну свідомість української нації.</p>		
4.	<p>Тема 4. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК МЕНТАЛЬНИЙ ПРОСТІР.</p> <p>Історична пам'ять як феномен. Національний історичний наратив і пам'ять. Філософський дискурс як сфера осмислення історичних та політичних процесів. Культура як сфера розгортання історичної пам'яті. Психологія історичної пам'яті, соціальна психологія, соціологія та соціальна філософія як сфери досліджень соціальної пам'яті. Нація як феномен, її зв'язок із поняттями «народ», «населення», «суспільство», «соціум». Громадянське суспільство як національне світоглядне</p>	<p>ПР13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду. ПР14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.</p>	<p>лекція, практичне заняття, самостійна робота</p> <p>Протягом семестру згідно з програмою курсу та розкладом занять</p>

	<p>явище. Цінності як основа актуалізації історичної пам'яті нації. Українська нація як духовний феномен. Поняття та особливості явища «ідентичності». Архетипи колективи та індивідуальної пам'яті людства. Алгоритми архетипізації та політичні архетипи української нації. Історична пам'ять у системі духовного світу особистості сучасного українського соціуму. Усна історія – теорія, метод, джерело. Історична пам'ять в Україні та європейські цінності. Традиційна “схема” української історії. “Націоналізація” історії. Війна як філософський концепт.</p>		
5.	<p>Тема 5. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК ФАКТОР ПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ.</p> <p>Історична пам'ять та історична політика: до питання про термінологію й генеалогію понять. Національна пам'ять як основа державних заходів. Політичні та соціальні інститути держави. «Незалежність» як сенс існування національної держави. Практики закріплення незалежності як складової сфери</p>	<p>ПР13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду. ПР14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.</p>	<p>лекція, практичне заняття, самостійна робота</p> <p>Протягом семестру згідно з програмою курсу та розкладом занять</p>

	<p>національної пам'яті. Українська держава: етапи становлення, трансформації політичних режимів, персони. Система влади в Україні, традиції та реформи. Законодавство у сфері національної пам'яті, система контролю за їхнім виконанням.</p>		
6.	<p>Тема 6. ПОЛІТИКА ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.</p> <p>Гуманітарна і політична безпека держави - поняття, виклики, теорія та практика. Виклики національній політиці пам'яті в часи «гібридної війни».</p> <p>Політика пам'яті як аспект інформаційної безпеки. Меморіалізація та комеморіалізація як практики. Засоби та заходи забезпечення національної безпеки України: мілітарна, гуманітарна, соціальна сфери, роль інфраструктури.</p> <p>Політика реінтеграції - територіальні та демографічні проблеми. Гуманітарні злочини та їхня класифікація. Міжнародне право у сфері захисту прав людини та його актуальні заходи у політиці національної пам'яті.</p>	<p>ПР13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду.</p> <p>ПР14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.</p>	<p>лекція, практичне заняття, самостійна робота</p> <p>Протягом семестру згідно з програмою курсу та розкладом занять</p>

Самостійна робота студентів: тестування (35 питань).

Індивідуальна робота студентів:

1. Реферування (за вибором студентів) наукової статті, розділу монографії: 10 балів..

Орієнтовна схема реферування наукової публікації:

- повний бібліографічний опис публікації (подається на титульній сторінці);
- актуальність теми (обґрунтування Автора/Авторки, Ваше бачення);
- наявність мети і завдань публікації;
- методологічні підходи Автора/Авторки, обсяг залученої ним наукової літератури та джерел (Ваше ставлення);
- глибина висвітлення основних завдань публікації, обґрунтованість авторських висновків (Ваша оцінка);
- перспективність теми публікації (Ваше бачення);
- інші Ваші міркування.

2. Аналіз шкільного підручника з історії України (за вибором студентів): 10 балів.

Орієнтовна схема аналізу шкільного підручника з історії України:

- вихідні дані підручника (автор, назва, клас, гриф МОН, рік, місце видання, видавництво, обсяг);
- коротка характеристика змісту (відповідність діючій програмі з історії України; науковість, доступність; послідовність, логічність викладу матеріалу; спрямованість навчального матеріалу на розвиток мислення, формування світоглядних позицій; наявність розвиваючої функції);
- коротка характеристика методичного апарату (розподіл навчального матеріалу за розділами, темами, параграфами; наявність завдань, їхній характер; ілюстративний матеріал, історичні карти, схеми, таблиці тощо);
- образ “Себе” та “Іншого” (“Чужого”) при висвітленні тем;
- інші Ваші міркування про підручник.

3. Дослідження організаційної структури та івент-менеджменту у сфері історичної пам'яті в Україні: 10 балів.

Орієнтовна схема роботи з дослідження організаційної структури та івент-менеджменту у сфері історичної пам'яті в Україні:

- Збір інформації на інтернет-платформах організацій, що ведуть організаційну роботу у сфері історичної пам'яті в Україні (державних та недержавних);
- Дослідження ЗМІ у розділах «Події», «Культура», «Суспільство» тощо;
- Підготовка аналітичної записки про діяльність обраної організації та про івент-контент за окремий місяць;
- Створення презентації або доповіді на цій основі.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають:	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття (усні відповіді)	35
Самостійна робота (тестування)	35
Індивідуальне завдання (пошукові роботи за запропонованою схемою)	30
Залік	100
Максимальна кількість балів	100

Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		2		3		4		5		6		7		8			
Семінарські заняття		1		2		3		4		5		6		7				
Самостійна робота			4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
Індивідуальні																		
Залік/екзамен																		
Всього за тиждень																		

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
Базова	
<ul style="list-style-type: none"> Нагорна Л.П. Історична пам'ять: теорії, дискурси, рефлексії. – К., ПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 328 с. 	

Національна та історична пам'ять: словник ключових термінів / кер. авт. кол. А. М. Киридон. — К., 2013.

- Історія – ментальність – ідентичність. – Вип. IV: Історична пам'ять українців і поляків у період формування національної свідомості в XIX – першій половині XX століття / За ред. Л. Зашкільняка, Й. Пісулінської, П. Серженги. – Львів: ПАІС, 2011. – С. 54-64.
- Культура історичної пам'яті: європейський та український досвід / [Ю.Шаповал, Л. Нагорна, О. Бойко та ін.]; за загальною редакцією Ю. Шаповала. – Київ: ІПЕНД, 2013. – 600 с.
- Трегуб О. Історична пам'ять як засіб мобілізації національної свідомості / О. Трегуб // Магістеріум. Вип. 31. Політичні студії / [упоряд. Кисельов С. О.]. - 2008. - С. 25-29.
- 13. Політика історичної пам'яті в контексті національної безпеки України: аналіт. доповідь / [Яблонський В. М., Лозовий В. С., Валевський О. Л., Здіорук С.І., Зубченко С. О. та ін.] / за заг. ред. В. М. Яблонського. – Київ : НІСД, 2019. –144 с.
- 14. Бабка В.Л. Історична пам'ять як фактор політичного впливу в незалежній Україні. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.03 – політична культура та ідеологія. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. – 2016.
- https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.12/dis_Babka.pdf
- 15. Історична пам'ять як функція історичної свідомості / В. Вашкевич //
- Політичний менеджмент. — 2004. — № 6. — С. 23-31.
- Даниляк Р., Гайналь Т., Кучера І. Підстави типології механізмів
- соціальної меморіалізації. Науково-теоретичний альманах Грані. 2022. Том 25.
- No4. С. 24-29.<https://doi.org/10.15421/172246>
- 20. Гайналь Т., Даниляк Р., Кучера І. Механізми конструювання соціальної
- пам'яті. Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних
- науках. Вип.1, Т.5, 2022. С.18-25.:
- <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1076>
- Вашкевич В. М. Історична свідомість студентської молоді: ціннісносвітоглядні орієнтири. Київ : Світогляд, 2010. 274 с.
- Веденєєв Д. В. Національна пам'ять українського народу в контексті інформаційно-психологічних впливів глобалізованого світу // Державотворчі та цивілізаційні здобутки українського народу. Національна та історична пам'ять. Збірник наукових праць. Вип. 1. Київ : Стилос, 2011. С. 38–52.
- 28. Виклики національній політиці пам'яті в часи «гібридної війни». Аналітична записка // URL : <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniyrozvitok/vikliki-nacionalniy-politici-pamyati-v-chasi-gibridnoi-viyni>
- 42. Концептуальні засади державної політики пам'яті. Аналітична записка [Електронний <http://www.niss.gov.ua/articles/269/>
- 49. Полтавець С. Політика пам'яті як аспект інформаційної безпеки : ефективність вітчизняної нормативної бази та здійснюваних заходів // URL : http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3529:politika-pam-yati-yak-aspekt-informatsijnoi-bezpeki-efektivnist-vitchiznyanojinormativnoji-bazi-ta-zdijsnyuvanikh-zakhodiv&catid=81&Itemid=415

49. Рубан Ю. Про політику пам'яті // URL : <http://www.pravda.com.ua/columns/2014/10/26/7042252/>
- Олег Єгрешій/ "САКРАЛЬНІ АРХЕТИПИ": СПРОБА ТРАДИЦІОНАЛІСТСЬКОГО ПОГЛЯДУ НА ІСТОРИЧНУ РЕТРОСПЕКТИВУ. Карпати: людина етнос , цивілізація , 2014. Вип. 5. – с. 134-145. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/karlec_2014_5_11
 - С.І. СВІТЛЕНКО. Відродження і збереження історичної пам'яті : загальнонаціональний та регіональний аспекти. Грані, № 8 (100) серпень 2013. – С.27-36.
 - Алла Киридон. КОНЦЕПТ "ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ": ВАРІАТИВНІСТЬ ДЕФІНІЦІОНАННЯ. Україна–Європа–Світ. – Вип. 3: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – 260 с. – с. 112-117.
 - Тетяна Гонтар . Дослідження минулого: антропологічний підхід. Україна–Європа–Світ. – Вип. 3: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – 260 с. – с. 134-140.
 - Масненко В.В. Історична пам'ять як основа формування національної свідомості. історичний журнал.-2002.-№ 5.-С. 49-62.
 - Історична пам'ять та історична політика: до питання про термінологію й генеалогію понять / Г.В. Касьянов // Український історичний журнал. — 2016. — № 2. — С. 118-137.
 - Леонід Зашкільняк. Історична пам'ять і соціальні функції історії у сучасному світі. Україна–Європа–Світ. – Вип. 2: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – 267 с. – с. 156-160.
 - Артюх, В.О. Що таке історична пам'ять? [Текст] / В.О. Артюх // Гуманізм. Трансгуманізм. Постгуманізм : матеріали доповідей та виступів Міжнародної науково-теоретичної конференції, м. Суми, 19-20 квітня 2013 р. / Ред.кол.: Є.О. Лебідь, А.Є. Лебідь. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 3-9.
 - ГОТРА, Олена. Історична пам'ять як чинник формування ідентичності. *Інтермарум: історія, політика, культура*, 2015, 2.
 - Зерній, Юлія. "Взаємозв'язок історичної пам'яті та національної ідентичності." *Політичний менеджмент* (2008).
 - Герасименко, Л. С. "Історична пам'ять в Україні: сучасний стан та виклики майбутнього." *Національна та історична пам'ять* 1 (2011): 116-134.
 - Удод, Олександр. "Історична пам'ять в Україні та європейські цінності." *Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика* (2009).
 - Стасевська, О. А. (2018). ЕКСПЛІКАЦІЯ АКсіОЛОГІЧНОГО АСПЕКТУ КОНЦЕПТУ «ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ». *"Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого"*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія, 1(36), 123–135. <https://doi.org/10.21564/2075-7190.36.123270>
 - Kyselov, Mykola. "Історія та історична пам'ять: сфери перетину." *Multiversum. Philosophical almanac* 2.1 (2020): 44-63.
 - Жадько, Віктор Олексійович. "Історична пам'ять у системі духовного світу особистості сучасного українського соціуму (соціально-філософський аналіз)." (2007).

- ЛППН, Микола. "Культурно-історична пам'ять як спосіб відтворення людської сутності." *SCIENTIA FRUCTUOSA (ВІСНИК Київського національного торговельно-економічного університету)* 106.2 (2016): 86-96.
- Добров, П. "Історична пам'ять та уроки минулого." *Історичні і політологічні дослідження* 1 (2009): 12-16.
- Піскун, В. Н. "Історична пам'ять і комеморація як спосіб об'єднання спільноти: українські реалії в минулому і сьогодні." *Національна та історична пам'ять* 1 (2011): 101-115.
- Гнатенко, П. І. "Національна ідентичність та історична пам'ять." *Грані* 21, № 10 (2018): 164-169.
- Ковальська-Павелко, І. М. "Історична пам'ять як ментальний простір." *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія* 2.33 (2017): 331-335.
-

Допоміжна

Робоча програма «Історична пам'ять та історична освіта в Україні» для студентів за напрямом підготовки 014 – середня освіта за спеціальністю – середня освіта. “30” серпня 2022 року. Львівський національний університет імені Івана Франка, кафедра історії Центральної та Східної Європи – 10 с.

[Електронний ресурс]. <https://clio.lnu.edu.ua/course/istorychna-pamyat-ta-istorychna-osvita-v-ukrajini>

1. Олександр Сич . Проблема цивілізаційного вибору в Центральній та Східній Європі: перша спроба. Україна–Європа–Світ. – Вип. 2: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – 267 с. – с. 156-160.
2. Bondarevska, Iryna. "Історична пам'ять і забування." *Filosofska Dumka* 6 (2013): 18-21.
3. Удод, Олександр Андрійович. "Трагічні події на Волині: суспільні рефлексії та історична пам'ять." (2013).
4. Кисла, Юлія. "Українська історична пам'ять: конструювання загальнонарадянської ідентичності в УРСР у сталінський період." (2008).
5. Зашкільняк, Л. О. "Історична пам'ять та історіографія: методологічні аспекти взаємодії." *Рекомендовано до друку Вченою радою Українського інституту національної пам'яті (протокол № 6 від 26 червня 2012 року)* 218 с.
6. Довганик, Надія Михайлівна. "Історична пам'ять про Другу світову війну в контексті формування української політичної нації." (2014).
7. Полянська, Надія. "Історична пам'ять про Другу світову війну в українському та польському соціумах." (2008).
8. Довгополова, Оксана Андріївна, and Оксана Андреевна Довгополова. "Територія нашої відповідальності: Бабин яр та сучасна історична пам'ять в Україні." (2017).

9. Гон, М. М. "Українська історична пам'ять: особливості формування в час демократичного транзиту." *Панорама політологічних студій* 8 (2012): 103-114.
10. Капась, Іван. "Історична пам'ять про антинацистський рух Опору радянських партизан і підпільників Наддніпрянщини: генеза, механізми процесу." *Краєзнавство* (2011).
11. Селищева, Ірина Анатоліївна. "Історична пам'ять у контексті історичної освіти." *Educational Dimension* 50 (2017): 222-230.

Першоджерела та ресурси:

Ассман А. Простори спогаду. Форми і трансформації культурної пам'яті / пер. з англ. – К.: Ніка-Центр, 2012.

Винайдення традиції / За ред. Е. Гобсбаума і Т. Рейнджера; пер. з англ. – К.: Ніка-Центр, 2005.

Коннертон П. Як суспільства пам'ятають / пер. з англ. – К.: Ніка-Центр, 2013.

Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять / пер. з франц. – К.: Кліо, 2014.

Звіт за 2022 рік. Український інститут національної пам'яті.

[Електронний ресурс] // <https://uinp.gov.ua/pro-institut/zvity/zvit-za-2022-rik>

Закон України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 25, ст.190) [Електронний ресурс] // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-19#Text>

Президент України Володимир Зеленський. Офіційне інтернет-представництво. Громадські заходи [Електронний ресурс] // <https://www.president.gov.ua/photos/social-activities>

<https://besthistorysites.net/>

www.historians.in.ua

www.lviv.center.org

www.istpravda.com.ua

<https://localhistory.org.ua/>

<https://likbez.org.ua/ua/>

<https://live-history.org/>

<https://uinp.gov.ua/>

www.osvita.com.ua

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства, вул. Шевченка, 57, каб. 503,
Викладач (і) Гостьові лектори	Кандидат філософських наук, асистент Макарова Алла Олександрівна
Контактна інформація викладача	Електронна адреса alla.makarova@pnu.edu.ua Номер телефону 095-417-16-44

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Вимагається дотримання правил доброчесності, самостійне виконання поставлених викладачем завдань, переклад та виклад навчальних матеріалів державною українською мовою
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропущені аудиторні заняття відпрацьовуються у вигляді письмового конспекту з теми заняття, при цьому знімається 1 бал від максимального за отриману роботу
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Отримані роботи фіксуються аж до дати закриття заліково-екзаменаційної відомості, при цьому знімається 1 бал від максимального за отриману роботу
Невідповідна поведінка під час заняття	При значному порушенні громадського порядку відмічається вид порушення, знімається бал за заняття в залежності від виду порушення і складається доповідна записка на адресу деканату факультету, на якому вчиться студент
Додаткові бали	За нестандартний творчий підхід до теми, доповнення, письмові ремарки-відповіді на питання викладача у чаті
Неформальна освіта	Можливість зарахування присутня. Рекомендовані платформи

Викладач Макарова А.О.